

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Erityisen tärkeää korostaa tieteen vapautta ja sen autonomiaa sekä tutkitun tiedon arvostamista. Tämä osio tavoite on muun pohja.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia. Häirinnän, painostuksen ja epäasiallisen vaikuttamisen ehkäisy edellyttää koko yhteiskunnan osallistumista. Ilmiöt eivät poistu pelkästään korkeakoulujen omilla toimintamalleilla, vaan tarvitaan yhteistä, eri sektoreiden läpi ulottuvaa toimintakulttuuria sekä johdonmukaista tutkitun tiedon arvostamista.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Korkeakoulutuksen tulee jatkossakin olla suomalaisille maksutonta ja kirjaus yhdestä maksuttomasta tutkinnosta nostaa huolta. Se on ristiriidassa sen kanssa, että kappaleen alussa puhutaan korkeakouluopintoihin evästyksellä taustasta ja lähtökohdista riippumatta. Tavoitteessa täytyy kirjata, että suomalaisten on jatkossakin mahdollista suorittaa maksuton korkeakoulututkinto.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpidekokonaisuus on pääosin perusteltu ja tukee tavoitetta nostaa nuorten aikuisten korkeakoulutettujen osuutta. Toimenpiteissä olisi kuitenkin tärkeää huomioida väestökehitys, sillä ikäluokkien pieneneminen vaikuttaa merkittävästi tavoitteiden saavuttamiseen vuoteen 2040 mennessä.

Esitetty kirjaus läsnä- ja etäopiskelun periaatteista ulottuu korkeakoulujen operatiiviseen arkeen, joten siitä kirjaaminen visiotasolla on erikoista. Sitten taas tekoälyn hyödyntämistä koskeva linjaus jää hyvin yleiselle tasolle suhteessa sen merkittävään vaikutukseen koulutukseen.

Jatkuvan oppimisen kehittämistä koskevat toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia, mutta kaipaavat konkretiaa. Aiheeseen on jo kuluneella visiokaudella tehty merkittävää taustatyötä, jonka olisi hyvä näkyä visiossa.

Lisäksi on keskeistä, että tutkintokoulutuksen maksuttomuus turvataan jatkossakin, sillä se on suomalaisen koulutusjärjestelmän peruspilari ja keskeinen tekijä koulutuksellisen tasa-arvon edistämässä.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Kokonaisuus on selkeä, mutta pidämme tärkeänä, että korkeakoulujärjestelmän rakenteet ja duaalimalli säilyvät ja että siitä kirjataan visioon. Tohtorikoulutuksen järjestäminen kuuluu jatkossakin yliopistoille ja korkeakoulujen erilaiset profiilit ja erityistehtävät säilyvät. Tämä tukee järjestelmän laatua, vaikuttavuutta ja kansainvälistä kilpailukykyä.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Erytisen myönteisenä pidämme kansainvälistymistä koskevaa osiota, joka on kehittynyt selkeästi ja perustellusti vision aiemmista luonnosvaiheista. Se tukee hyvin Suomen asemaa houkuttelevana ja vastuullisena kansainvälisenä toimijana.

Samalla on tärkeää korostaa tiedeyliopistojen keskeistä roolia korkeimman osaamisen ja tutkimuksen tuottajina. Niiden aseman vahvistaminen on kriittistä kansainvälisessä kilpailussa ja tutkimuksen laadun sekä vaikuttavuuden turvaamisessa.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Pidämme tärkeänä, että korkeakoulujärjestelmän rakenteet ja duaalimalli säilyvät ja että siitä kirjataan visioon. Tohtorikoulutuksen järjestäminen kuuluu jatkossakin yliopistoille ja korkeakoulujen erilaiset profiilit ja erityistehtävät säilyvät. Tämä tukee järjestelmän laatua, vaikuttavuutta ja kansainvälistä kilpailukykyä.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

On hyvä, että profiloinnin merkitystä suomalaisessa korkeakoulujärjestelmässä korostetaan. Järjestelmän vahvuus perustuu selkeään työnjakoon, jossa duaalimallin eri osapuolilla on omat, toisiaan täydentävät tehtävänsä. Korkeakoulujärjestelmän uudistamisessa on tärkeää varmistaa, että tätä työnjakoa ei hämärretä, vaan että korkeakoulujen erilaiset tehtävät ja profiilit säilyvät ja vahvistuvat. Eryteisesti profiloinnin merkitys korostuu kansainvälisessä kilpailussa, jossa korkeakoulujen tulee pystyä erottautumaan omilla vahvuusalueillaan. Vahva duaalimalli on toimiva suomalaiselle koulutusjärjestelmälle ja sen sisällä korkeakoulujen välistä yhteistyötä tulee kehittää, jotta koulutuskenttä pystyy yhdessä vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin. Tohtorikoulutus tulee säilyttää yliopistojen vastuulla ja vahva soveltava työelämäyhteys ammattikorkeakoulujen vastuulla.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Rahoituksen monipuolistumisen lisäksi rahoituksen tulee myös kasvaa laadukkaana koulutuksen takaamiseksi. Mikäli koulutustason nostamiseksi aloituspaikkoja lisätään tulee ne rahoittaa täysimääräisesti.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Rahoituksen kehittämisessä keskeistä on sen pitkäjänteisyys, ennakoitavuus ja se että sillä tuetaan korkeakoulujen välistä yhteistyötä.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Visiossa on nostettu koulutustasotavoitetta 50 prosentista 60 prosenttiin ajassa, jossa nykyisellä visiokaudella kehitystä ei ole tapahtunut. Tämä huomioiden riittävän lisärahoituksen myöntäminen koulutustason nostamiseen on tarpeellista koulutuksen laadun varmistamiseksi.

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

-

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Kokonaisuutena visioon on mielestämme kerätty tärkeimmät korkeakoulutuksen kehittämiseen vaadittavat seikat.

9. Muut kommentit

-

Pennala Lotta
Suomen Ekonomit

